

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Múinteoireacht ar mhaithe le Domhan atá i mbun Athrú: Ag Foghlaim Faoi Ghníomh agus ag Foghlaim Trí Ghníomh

EFG 5

Tacaíochtaí Oide

EFGanna
Iomlán Lae

Seiminéar
Gréasáin

Seisiúin
Chomhoibríocha

Tacaíocht Scoile

Scoilnet
oide.ie

Ceardlanna
Praicticúla

Gníomhaíocht

Léitheoireacht

Aisolas

Déan Machnamh

Mainicíneacht

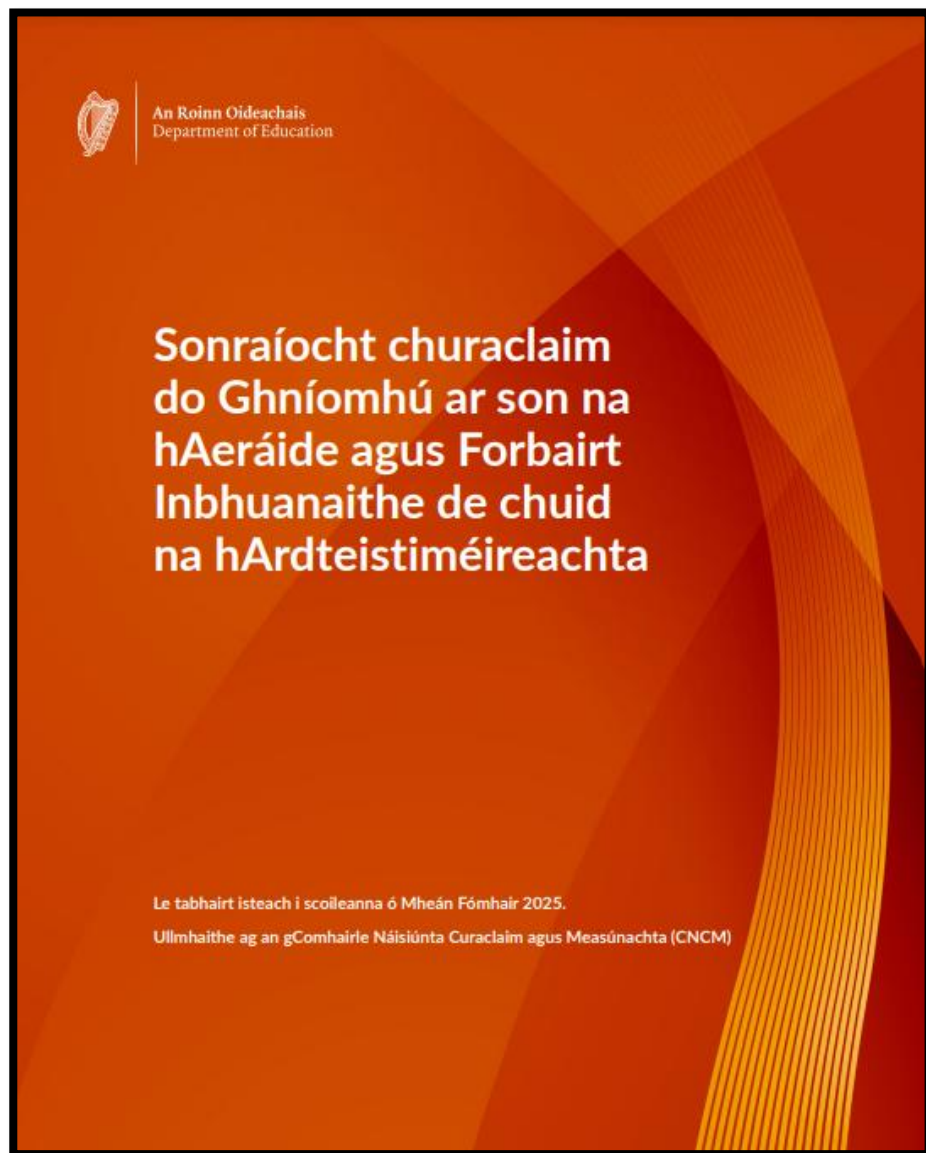

Oide

Sonraíocht churaclaim

<https://tinyurl.com/2ccb6z6a>

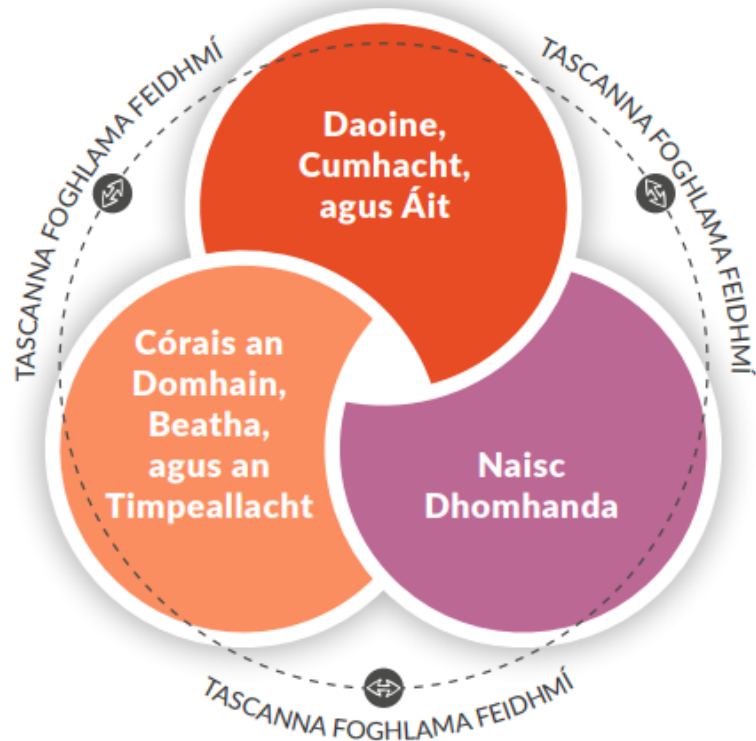

Athfhorbairt na Sraith Sinsearaí

An Contanam Foghlama

- Torthaí Foghlama
- Cur chuige comhtháite neamhlíneach
- Gníomh a bhfuil brí ann

Príomhinniúlachtaí

Oide

Cuirtear beocht sna príomhinniúlachtaí as na heispéiris foghlama agus na hoideolaíochtaí a roghnaíonn múinteoirí is as an tslí a bhfreagraíonn scoláirí dóibh. Sonraíocht an Churaclaim le haghaidh Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe na hArdteistiméireachta, CNCM, lth. 9.

Curriculum Specification for Leaving Certificate Action and Sustainable Development NCCA P9

Padlet: EFG Lá 5 agus 6 Seisiún 1

Oide

Acmhainní Ginearálta

- Oide 5 hours ago
Sonraíocht churaclaim do Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe de chuid na hArdteistiméireachta
PDF
SC-Climate-Action-Sustainable-Dev-Spec-GA
- Oide 5 hours ago
Treoirlínte chun tacú leis an Tionscadal Gníomhaíochta i nGníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe de chuid na hArdteistiméireachta

Acmhainní (Seisiún 1)

- Climate Justice Movements examples
PDF

Global South	Global North
Save Awa, Indonesia	Standing Rock Sioux Tribe, USA
Rural Revive, Namibia	Fridaya for Future
Pacific Islands Students Fighting Climate Change (PISFCC)	LA Green New Deal
- Oide 5 hours ago
Webwise
webwise.ie
Webinar - Media and Information literacy and the problems of False Information -
Seimineár Gréasáin - litearthacht sna meáin, litearthacht faisnéise, agus na fadhbanna a bhaineann le faisnéis bhréige
- Oide 5 hours ago
Acmhainn Webwise

Déan do Thaighde a Uaslódáil

Acmhainní (Seisiún 2)

- Oide 5 hours ago
Tuairiscíú na Meán ar Shaincheist a Bhaineann le Ceartas Aeráide
PDF
Tuairiscíú na Meán ar Shaincheist a bhaineann le Ceartas Aeráide
India Today
Reuters
CNN
X
- Oide 5 hours ago
Treoir Eolais
EAGRAÍ GRAFACH FRAYER
PDF
• Tá an bhéim ar stáidíocht focal-ar-fhocal a dhéanamh le modh leagtha síos
• As a úsáid, is féidir le scoláirí focal nó fráis a mhéas, a sholáistú agus a aistriú
• Cineál eagraí grafaigh ina bhfuil ceithre chearnóg é
• Tá ceann de na ceantaidí seo a leanas i ngach cearnóg: saimhríú, sainchomharthaí, samplaí, níthe
• Samplaí leat, comhchiallóg, feithcheallóg
• Iar an focalfrása roghnaíthe i lár an leathanaigh

Acmhainní (Seisiún 3)

- Oide 5 hours ago
Aonad Foghlama a Fhorbairt
PDF
Torthaí Foghlama
Léara n-ádhair
• Foghlaim
• Scoil nua
• Na chéim go
• Inneoinn na
• Breathnóirí
Rianachas
Easpóirt/
Modheolaíochtaí an
foghlaimora
Teideal/Téama: Aonad
Foghlama
Machnamh
Acmhainní
Measúnú

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Seisiún 1

Rúin Foghlama Lá 5

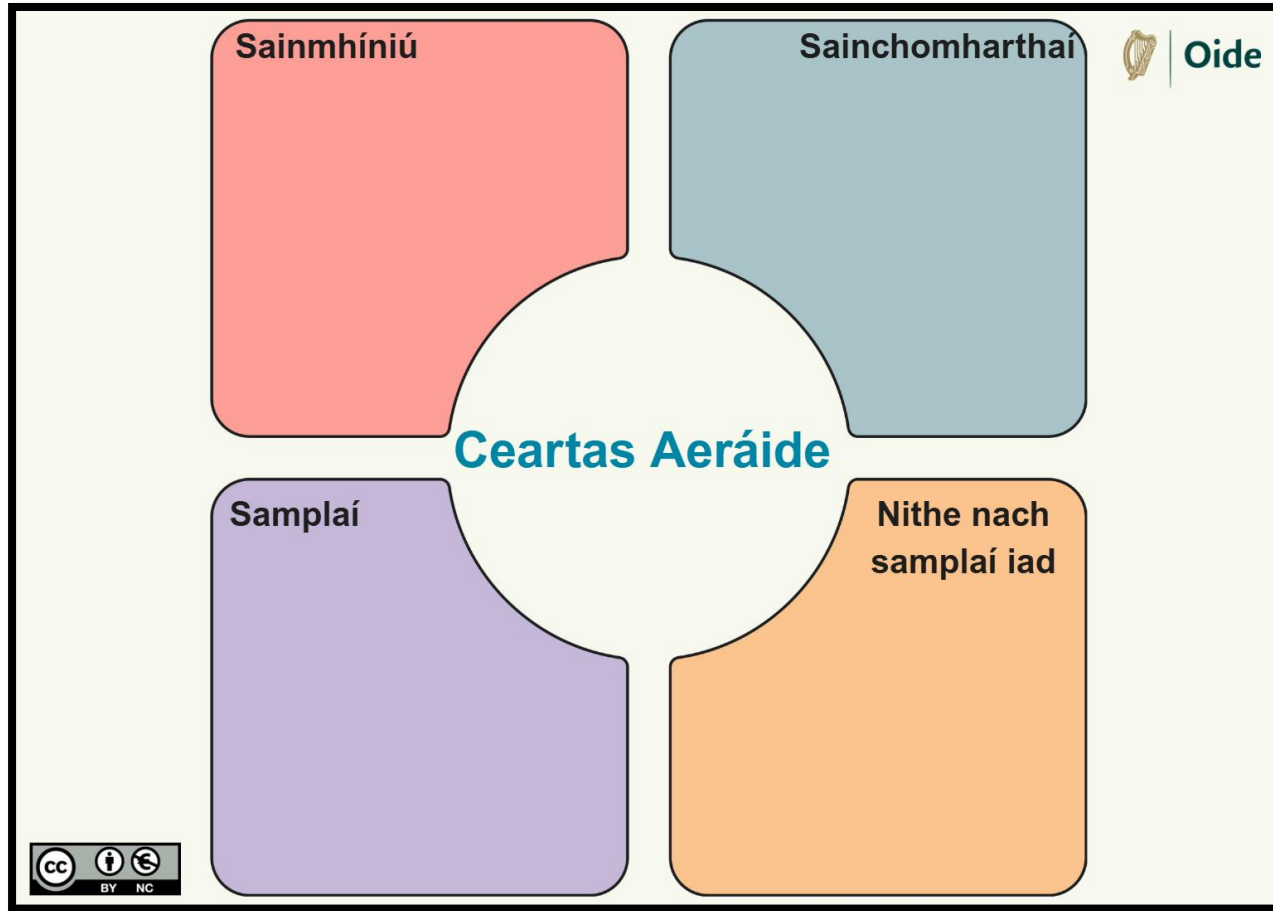
- Éilimh agus Gaiscí na ngluaiseachtaí ceartais aeráide sa Tuaisceart Domhanda agus Deisceart Domhanda a fhiosrú trí thabhairt faoi phróiseas fiosrúcháin
- Saincheist cheartais aeráide ar leith a anailísiú agus comparáid a dhéanamh idir an tslí a léirítear í thar roinnt ardáin meáin; úsáid a bhaint as an léargas a fuarthas chun cuimhneamh ar conas is féidir scoláirí a threorú i rith comhráite tábhachtacha
- Bain úsáid as cur chuige comhtháite neamhlíneach chun plean a dhéanamh maidir le teagasc, foghlaim, agus measúnú i dTéarma 2 an 5ú bliain

Imeacht a úsáideann Eagraí Grafach

Frayer

Oide

I do thuairim, cad é an chiall atá le ‘ceartas aeráide’?

Féach ar an bhfíseán seo a leanas agus déan machnamh ar na ceisteanna seo a leanas:

Oide

- Cad iad na smaointe a ritheann leat tar éis duit féachaint air?
- Cad iad éilimh na ndaoine san fhíseán?

Athmhachnamh ar do shainmhíniú

Tar éis duit féachaint ar an bpíosa scannánaíochta, an bhfuil rud ar bith a d'athrófá maidir leis an sainmhíniú comhroinnte agaibh ar cheartas aeráide?

Toradh Foghlama 3.2

Oide

Foghlaimíonn scoláirí faoi

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire

Briathar gnímh

- gluaiseachtaí ceartais aeráide, lena n-áirítear sampla sonrach amháin ón Domhan Thuaidh agus ón Domhan Theas

2. éilimh agus éachtaí na ngluaiseachtaí ceartais aeráide a fhiosrú

fiosraigh

Lth.19

Toradh Foghlama TFF2 TF 2

- gníomhartha ó leibhéal áitiúil go leibhéal domhanda
- naisc idir gníomhartha nua-aimseartha agus bunchúiseanna stairiúla
- éagsúlacht agus réimse foinsí
- conas a d'fhéadfadh easpa mionsonraí nó claontacht a bheith ag baint le foinsí

2. taighde a dhéanamh ar ghníomh a thugann aghaidh ar an athrú aeráide nó atá ina chúis leis, agus le forbairt neamh-inbhuanaithe; foinsí éagsúla faisnéise a mheas, lena n-áirítear sonraí tánaisteacha

déan

measúnaigh

Lth. 23

Briathra Gnímh agus an Fhoghlaim, Teagasc agus Measúnú

Oide

Fiosraigh: breathnaigh air,
déan staidéar air, d'fhonn fíricí a
chruthú

Déan: tabhairt faoi
ghníomhaíocht

Measúnaigh: Breithiúnas
eiticiúil

Briathra Gnímh
Sonraíocht Lth. 34

Appendix 1 Glossary of action verbs

Action verb	Students should be able to
Aithin	fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainaithint
Anailísigh	staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneas a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí
Cuir luach ar	brí a aithint, tuiscint phraiticiúil a bheith aige do rud
Cuir síos	pictiúr nó íomhá mhionsonraithe a fhorbairt ar struchtúr nó ar phróiseas, mar shampla, ag úsáid focal nó léaráidí mar is cuí; plan, ionsamhlú nó mionsamhail a chruthú
Déan	tabhairt faoi ghníomhaíocht
Déan comparáid	cuntas a thabhairt ar na cosúlachtaí agus (nó) difríochtaí idir dhá rud nó cás (nó níos mó), ag tagairt don dá cheann acu (dóibh uile) síos tríd
Dearadh	ceapadh, cruthú agus cur i ngníomh de réir plan
Eagraigh	rud a shocrú; rud a chórasú nó a rianú
Éascaigh	gníomh nó próiseas a dhéanamh níos éasca; plé a stiúradh go comhfhiúch ionas go bhfanann sé dírithe agus go mbaintear na spriocanna comhaontaithe amach
Fiosraigh	breathnaigh, déan staidéar, d'fhonn fíricí a chruthú
Iniúchadh	breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua
Léirigh	samplaí a úsáid chun cur síos ar rud éigin
Machnaimh	rud a mheas chun ceartúchán nó feabhsúchán a dhéanamh
Measúnaigh (breithiúnas eiticiúil)	fianaise a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas; srianta fianaise i gconclúidí a shainaithint; breithiúnais a dhéanamh faoi na smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna
Measúnaigh (sonraí)	sonraí a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le conclúid i bhfiosrúchán nó in iniúchadh; srianta sonraí i gconclúidí a shainaithint; breithiúnais a dhéanamh faoi smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna
Mínigh	mionchuntas a thabhairt lena n-áirítear fáthanna nó cúiseanna
Pleanáil	modh nó cur chuige a cheapadh nó a bheartú

Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe: Taighde sa Seomra Ranga

Oide

1. Cad atá tú ag súil le bheith ar eolas ag do scoláirí sula gcuireann siad tús lena dtaighde?
2. Cad iad na deiseanna nár mhór do scoláirí a fhoghlaim roimh ré faoin bpróiseas taighde?
3. Cad é an scafláil is féidir leat a úsáid chun tacú le scoláirí atá i mbun an phróisis taighde?

Acmhainní a Thacaíonn le Scoláirí

Oide

STRAITÉISÍ A THACAÍONN LE SCOLÁIRÍ FOGHLAIM FAOI FHOINSÍ

Cuir na coincheapa is tábhachtaí ina láthair ina thosach

Bailíocht
Is é sin, cé acu atá an t-eolas cruinn agus bunaithe ar fhianaise nó nach bhfuil.

Claontacht
Nuair a bhíonn luí ag an bhfoinse ar thaobh amháin (thar thaobh eile) is minic a chuirtear an taobh eile as a riocht nó as an áireamh.

Iontaofacht
Is é sin, cé acu atá an t-eolas inchreidte, a bhfuil dea-chlú air, nó ar féidir brath air nó nach bhfuil.

Bain Úsáid as Samplaí óna dTaithí
Samplaí leithéidí fógraí, postálacha ar na meáin shóisialta, agus ceannlínte nuachta leis na téarmaí a léiriú.

IMEACHTAÍ AR CHOMPARÁID FHOINSÍ

Ó réimse foinsí, tabhair roinnt míreanna do scoláirí atá ar an ábhar céanna.

1. Ionad díola nuachtáin lárshrutha atá inchreidte
2. Suíomh is léir gur claonta nó claonpháirteach é
3. Suíomh nuachtáin bréige nó suíomh nuachtáin aorach

Baineann scoláirí úsáid as treoircheistean agus léaráidí Venn lena mheas conas a thuairiscíonn foinsí éagsúla an scéal céanna.

Foinse 1

Foinse 2

Foinse 3

Cuimhnigh air seo a leanas:

- bailíocht foinsí
- claonadh foinsí
- iontaofacht foinsí

Straitéisí chun plé leis na hacmhainní

TEAGASC AR SHÍNIÚCHÁIN RÉIMSE

- Pléigh conas is féidir a mheas cé leis an suíomh idirlín agus cad é an sprioc é.
- Cabhraigh le scoláirí an méid seo a leanas a thuiscint: is minic a bhíonn suíomhanna dár críoch .edu, .gov, agus .org ar na suíomhanna is mó muinín (cé nach mbíonn neamhchlaonta i gcónaí)
- I gcás suíomhanna dár críoch .com, d'fhéadfadh sé a bheith amhlaidh atá leasa airgeadais nó leasa eagarthóireachta a bheith ina dtosaíocht acu

CLEACHTADH: UIRLISÍ LEIS AN BHFÍRINNE A MHEAS

Cuir i Láthair uirlisí ar an gcineál seo:

- FactCheck.org
- Media Bias/Fact Check
- "Maidir leis an toradh sin" (Google)

MUNLAIGH SMAOINTE OS ARD

Léirigh do chuid smaointe fad atá tú i mbun acmhainn a mheas ionas gur féidir le scoláirí scileanna meastóireachta criticiúla féin a fhorbairt:

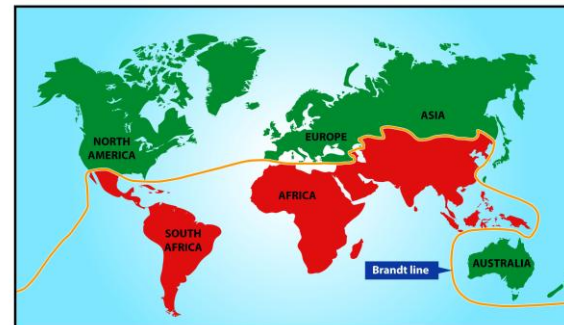
"Feicim an mhír sin ó 2012. An mbaineann sé hábhar go fóill?"

"Ni dhéanann an t-údar tagairt do staidéar ar bith—ar cheart dom muinín a bheith agam as a mhaoimh?"

"Tá an chuma air go bhfuil sé ag iarraidh fearg a chur orm. An bhfuil sé claonta?"

Fiosrúchán

A rannpháirtithe atá ar thaobh na láimhe clé den seomra:

Déanaigí gluaiseacht ceartais aeráide ar leith do bhur rogha sa **Domhan Theas** a fhiosrú.

A rannpháirtithe ar thaobh na láimhe deise den seomra:

Déanaigí gluaiseacht ceartais aeráide ar leith do bhur rogha sa **Domhan Thuaidh** a fhiosrú.

- Roghnaígí sampla ar leith de ghluaiseacht ceartais aeráide sa cheantar a luadh libh
- Fiosraigh éilimh agus gaiscí na gluaiseachta
- Déan liosta de na gníomhartha a ghlac an ghluaiseacht ó leibhéal áitiúil go leibhéal domhanda a théann i ngleic le hathrú aeráide nó le forbairt neamh-inbhuanaithe
- Cuimhnigh ar an mbaint atá ann idir gníomhartha comhaimseartha agus bunchúiseanna stairiúla
- Déan dhá fhoinse a d'úsáid tú a mheas

Nithe le cur daoine ag caint

Oide

Sampla ar Leith i dtaobh gluaiseacht ceartais aeráide
Suíomh as Tuaisceart Domhanda / Deisceart Domhanda
Éilimh
Gaiscí
Gníomh a glacadh (ó leibhéal áitiúil go leibhéal domhanda)
Naisc idir gníomhartha comhaimseartha agus bunchúiseanna stairiúla
Measúnú foinsí

Uaslódáil go Padlet

Oide

The Padlet board displays several resources organized into columns and rows:

- Column 1: Acmhainní Ginearálta**
 - Sonraíocht churaclaim do Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe de chuid na hArdteistiméireachta** (PDF)
 - Treoirlínte chun tacú leis an Tionscadal Gníomhaíochta i nGníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe de chuid na hArdteistiméireachta** (PDF)
- Column 2: Acmhainní (Seisiún 1)**
 - Climate Justice Movements examples** (Table)
 - Webwise** (Webinar - Media and Information Literacy and the problems of False Information)
 - Seimineár Gréasáin – litearthacht sna meáin, litearthacht faisnéise, agus na fadhbanna a bhaineann le faisnéis bhréige**
 - Acmhainn Webwise**
- Column 3: Déan do Thaighde a Uaslódáil**
- Column 4: Acmhainní (Seisiún 2)**
 - Tuairiscíú na Meán ar Shaincheist a Bhaineann le Ceartas Aeráide** (PDF)
 - Treoir Eolais** (EAGRAÍ GRAFACH FRAYER)
- Column 5: Acmhainní (Seisiún 3)**
 - Aonad Foghlama a Fhorbairt** (PDF)

Table: Climate Justice Movements examples

Global South	Global North
Save Aro, Indonesia	Standing Rock Sioux Tribe, USA
Rural Revive, Namibia	Indigenous Peoples for Future
Pacific Islands Students Fighting Climate Change (PISFCC)	LA Green New Deal

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

An Tuaisceart agus an Deisceart

- Roinnigí gaiscí, éilimh agus gníomhartha na gluaiseachta ceartais aeráide ar leith a ndearna sibh fiosrú uirthi
- Déanaigí machnamh ar na dúshláin agus deiseanna a raibh sibh ag dul i ngleic leo le linn an imeachta
- Pléigí cad a dhéanfaidh tú chun tacú le do scoláirí agus iad i mbun a gcuid taighde

Naisc thar an tSonraíocht

Cad iad na naisc eile is féidir a dhéanamh leis na torthaí foghlama seo?

‘Bíodh a fhios agat gur féidir le dream beag de shaoránaigh tiomanta smaointeacha an domhan a athrú; ambaiste, is é an t-aon rud a rinne riamh é’.

Margaret Mead

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Seisiún 2

Rúin Foghlama Lá 5

- Éilimh agus Gaiscí na ngluaiseachtaí ceartais aeráide sa Tuaisceart Domhanda agus Deisceart Domhanda a fhiosrú trí thabhairt faoi phróiseas fiosrúcháin
- **Saincheist cheartais aeráide ar leith a anailísiú agus comparáid a dhéanamh idir an tslí a léirítear í thar roinnt ardáin meáin; úsáid a bhaint as an léargas a fuarthas chun cuimhneamh ar conas is féidir scoláirí a threorú i rith comhráite tábhachtacha**
- **Bain úsáid as cur chuige comhtháite neamhlíneach chun plean a dhéanamh maidir le teagasc, foghlaim, agus measúnú i dTéarma 2 an 5ú bliain**

Toradh Foghlama 3.5

Oide

Foghlaimíonn scoláirí faoi

Ba cheart go mbeadh sé
ar chumas an scoláire

Briathar
gnímh

- barántúlacht agus iontaofacht na meán cumarsáide:
 - na meáin chlóite
 - na meáin chraolta agus dhigiteacha (na meáin shóisialta san áireamh)
- cumarsáid maidir le ceartas aeráide
- tionchar agus rialú na meán faoin méid a thuairiscíonn siad agus ar an gcaoi a dtuairiscíonn siad ar chúrsaí ceartais aeráide
- ról na comhpháirtíochta maidir le dúshlán a thabhairt faoi insintí éagsúla

5. an chaoi a gcuirtear saincheist a bhaineann le ceartas aeráide in iúl sna meáin éagsúla a mheas, agus cruinneshamhlacha an domhain pholaitiúil, eacnamaíoch agus chultúrtha á gcur san áireamh

Measúnaigh

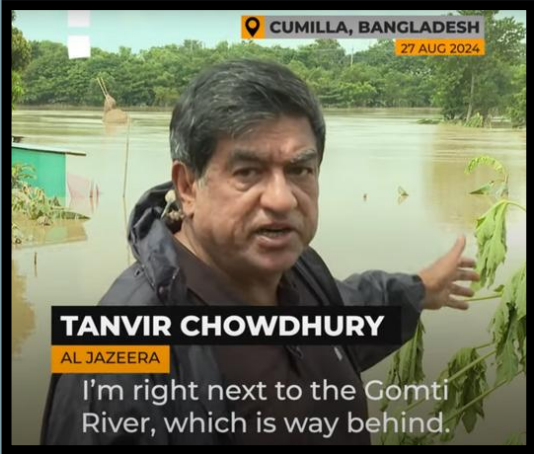
Lth. 21

Tuairisciú na Meán ar Shaincheist a Bhaineann le Ceartas Aeráide

India Today

Al Jazeera

Instagram

Reuters

CNN

X

Feic, Machnaigh, Déan Iontas De

Cad é an
tsaincheist
ceartais
aeráide?

- 3 ní a fheicim
- 2 ní is féidir liom
machnamh / tátal a bhaint as
- 1 ní a dhéanaim iontas de

Cineálacha Meán

Maidir leis an mír ó na meáin a leagadh ar do ghrúpa, cuimhnigh ar an gcruinneshamhail a bhfuil ann ó thaobh na nithe seo a leanas de:

- Cúrsaí Polaitíochta
- Cúrsaí Eacnamaíochta
- Cúrsaí Cultúir

Cé chomh iontaofa is barántúil atá an fhoinse?

Conas a tháinig tú ar an ndearcadh sin?

Saincheisteanna Ceartais Aeráide agus na Meáin

Oide

Cad iad na saincheisteanna ceartais aeráide eile is féidir leat a phlé le do scoláirí chun léargas a fháil ar na bealaí éagsúla a chuirtear in iúl na saincheisteanna sin trí chineálacha éagsúla meán?

Ceisteanna ar Fiú Machnamh Orthu

LO 3.5

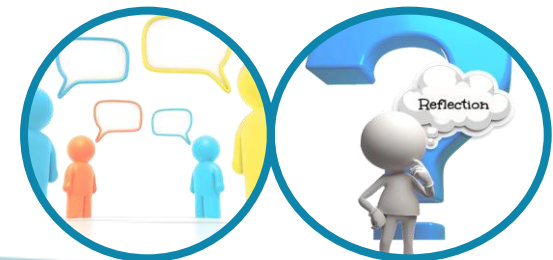
- Conas a imríonn na meáin tionchar ar an méid faoi chúrsaí cheartais aeráide a thuairiscíonn siad agus é a rialú agus ar an tslí a thuairiscíonn siad faoi?
- Conas is féidir le comhpháirtíocht insintí éagsúla a cheistiú?

Machnamh

Cén áit eile sa tsonraíocht is féidir teacht
ar naisc leis an toradh foghlama sin a
bhfuil brí iontu?

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

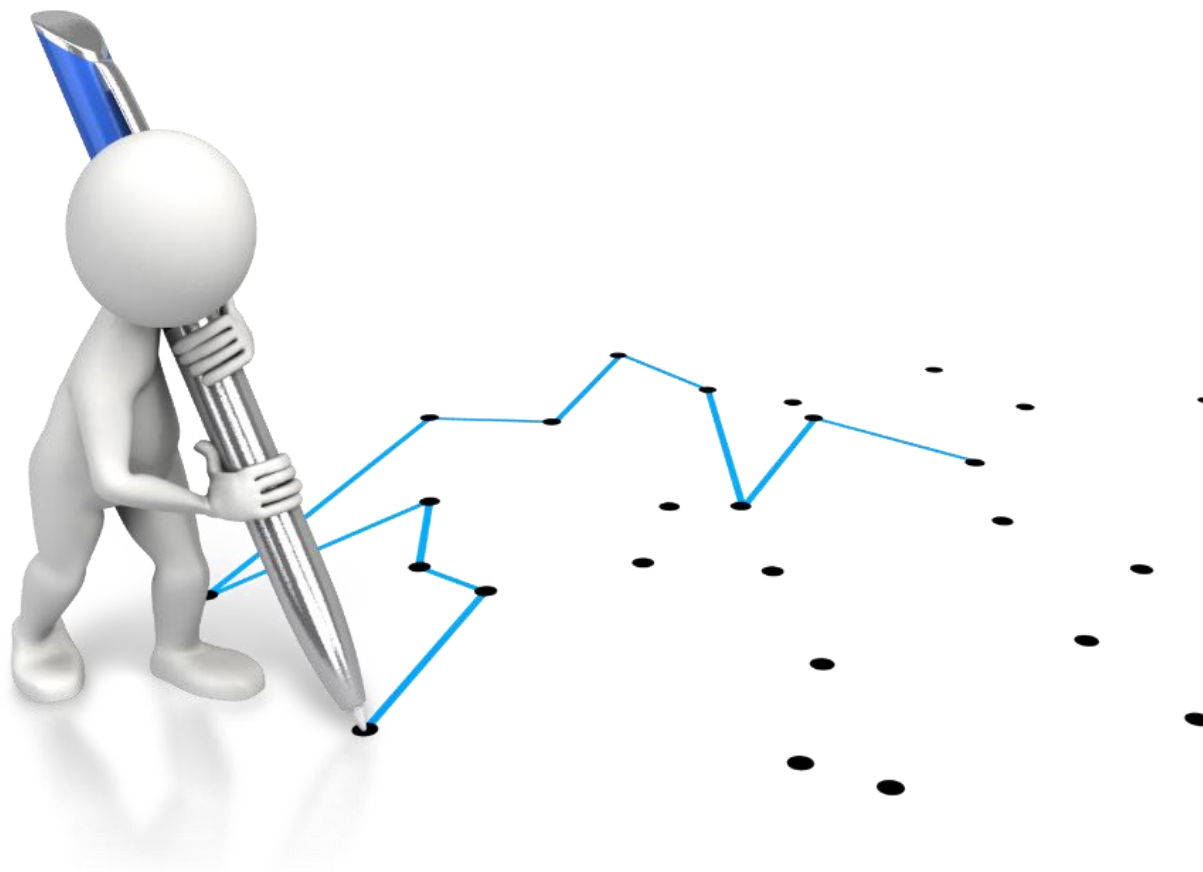
Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Seisiún 3

Mo chomhthéacs, mo scoláirí

Pleanáil

Machnaigh, Pleanáil, Roinn

Cuimhnigh air seo a leanas:

Cad é an tionchar a bheidh ag an gcuid den tsonraíocht, ‘teagasc le haghaidh foghlaim an scoláire’, ar do phleanáil?

Lth. 26/27

Rud atá le Plé:

- Cad é an cuspóir atá le doiciméad pleanála?
- Cé chuige a bhfuil an doiciméad pleanála?

Pleanáil

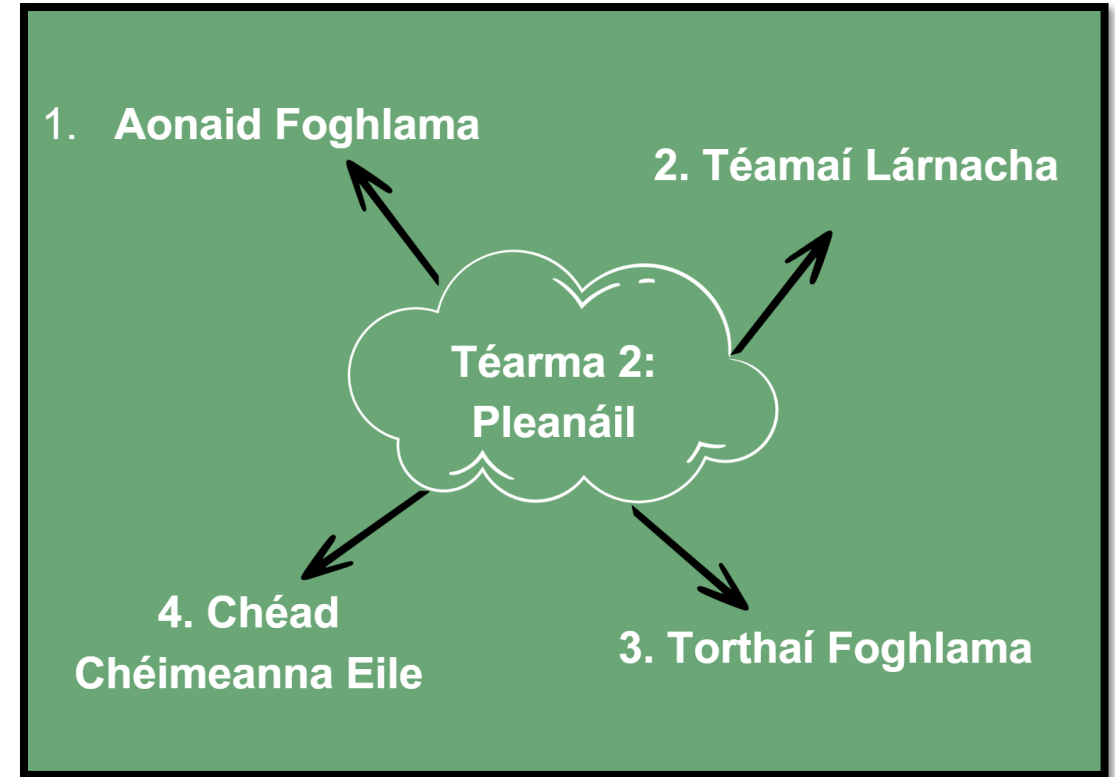
- Éascaíocht
- Solúbthacht
- Freagrúlacht
- Áitiúil
- Machnamh

Téarma 2: Pleanáil

1. Beartaigh ar na téamaí lárnacha le haghaidh na hAonaid Foghlama i dTéarma 2
2. Cuimhnigh ar na TFanna a bpléifidh tú leo sna hAonaid Foghlama sin
3. Cad iad na chéad chéimeanna eile maidir le pleanáil le haghaidh Théarma 2 sa 5ú bliain?

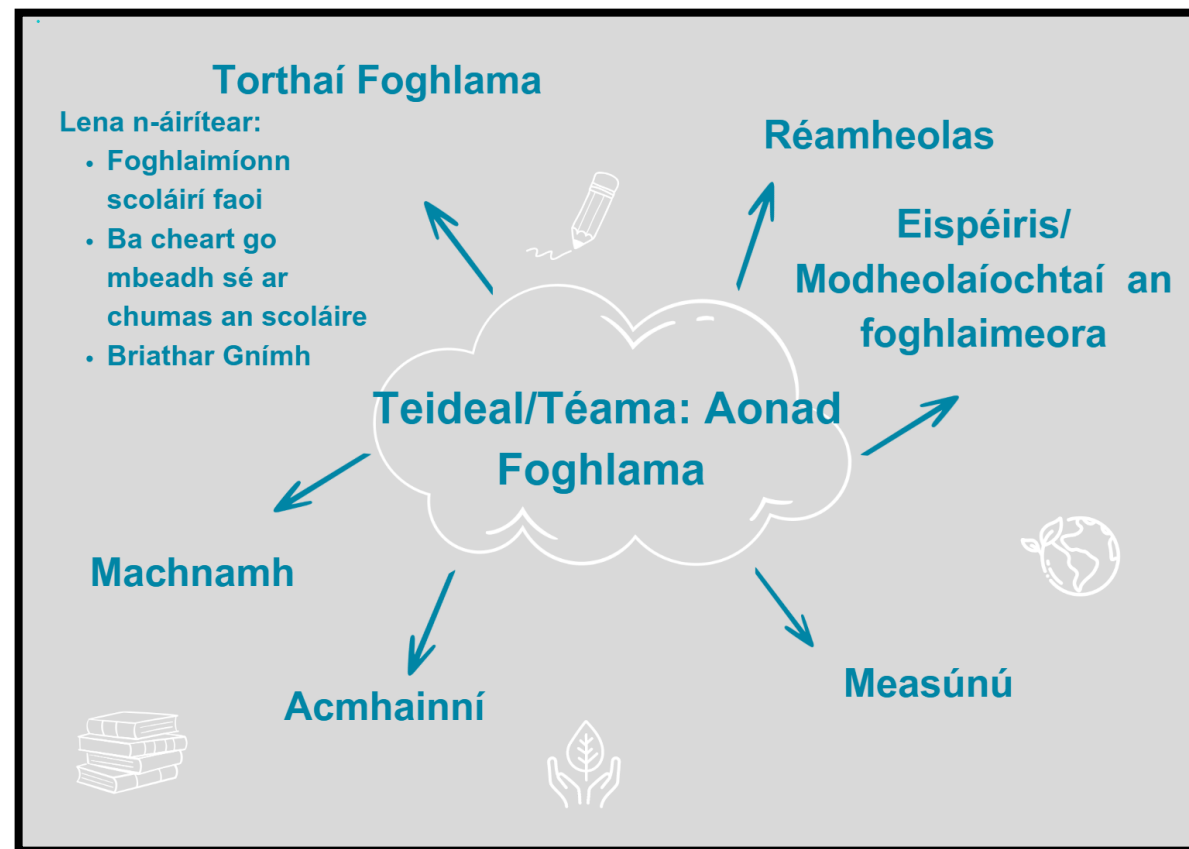
Sos (seans do chosa a shíneadh)

Aonad Foghlama a Fhorbairt

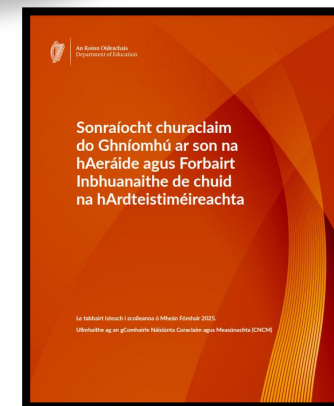
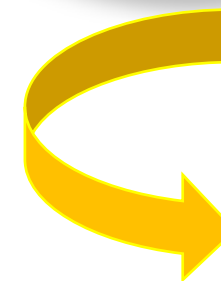
- Pleanáil d'Aonad Foghlama
- Bain úsáid as na ceannteidil agus ceisteanna treoracha chun cabhrú leat
- Roinn ar an Padlet

Torthaí Foghlama

- Cad iad na torthaí foghlama thar na snáitheanna a mbainfidh tú úsáid astu chun an tAonad Foghlama a chruthú?
- Cad é an fhoghlaim is tábhachtaí do do scoláirí?

Bosca Gainimh

Oide

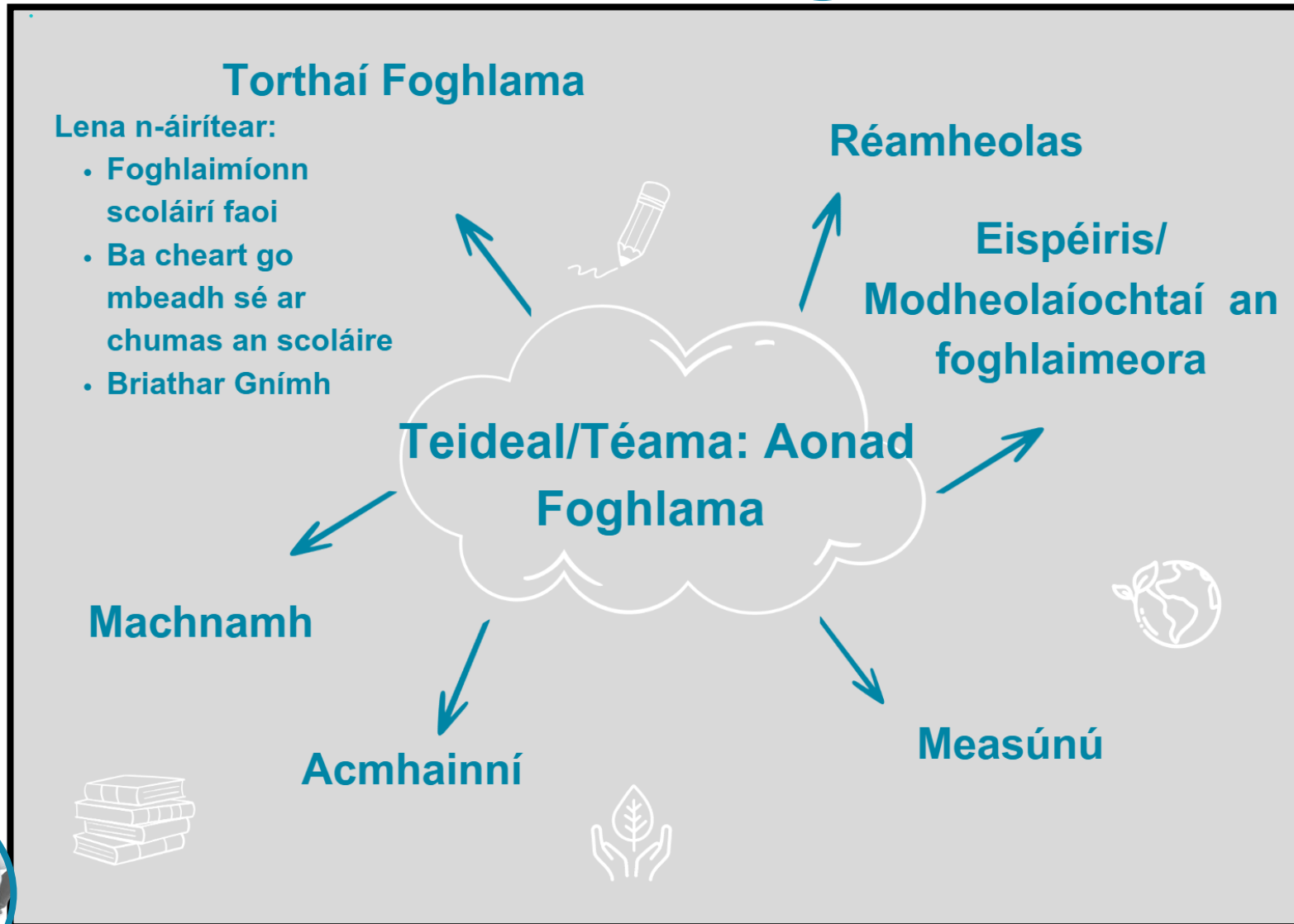
Cad iad na torthaí foghlama a roghnaigh tú? |

Nithe le cur daoine ag caint

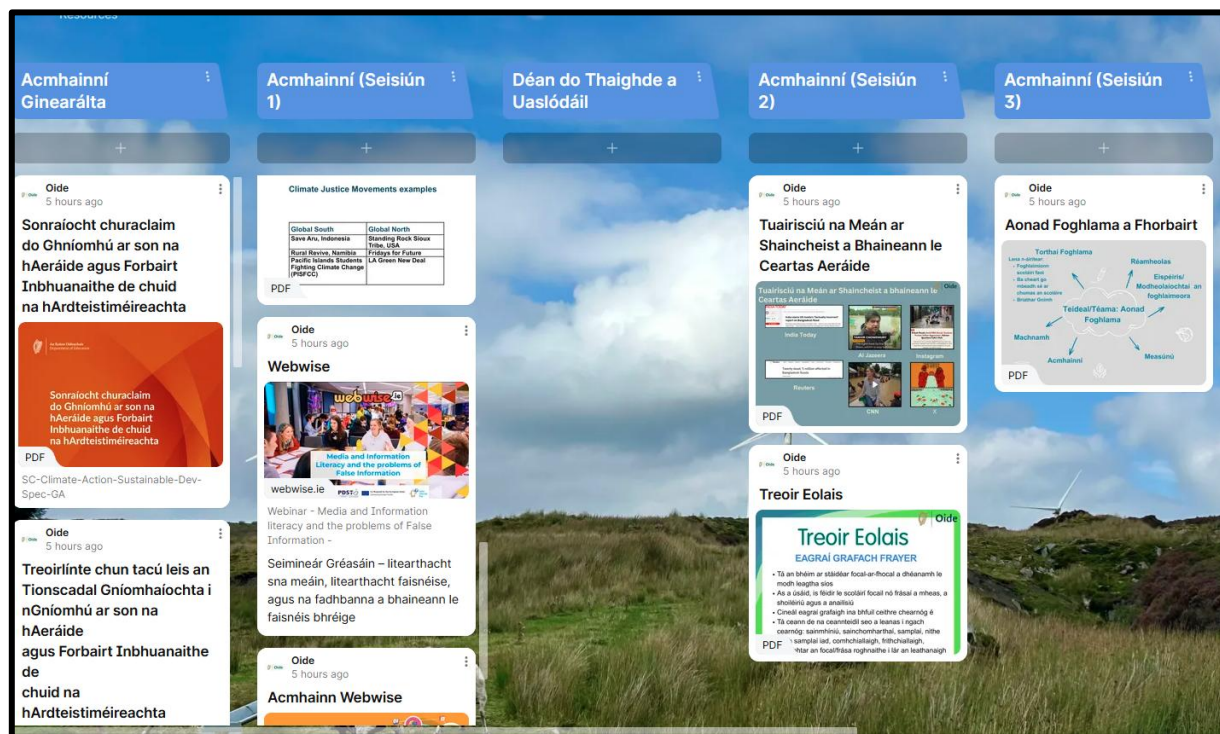

Oide

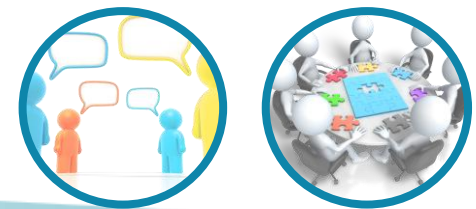
Roinn d'Aonad Foghlama ar an Padlet

Páirtithe Rothlacha

- Fanann duine de do scoil ag bhur mbord le bhur nAonad Foghlama a mhíniú do rannpháirtithe eile.
- Seo leis an duine eile ar aghaidh go dtí boird eile lena chloisteáil cad atá sna hAonaid Foghlama eile
- Déanaigí rólanna a bhabhtáil tar éis 10 nóiméad

Na chéad chéimeanna eile

Cad atá le déanamh le haghaidh pleanáil i dTéarma 2 agus Gníomhú ar son na hAeráide i do sheomra ranga?

Machnamh

Cad í an fhoghlaim is tábhachtaí a thabharfaidh tú leat inniu a mbainfidh na foghlaimeoirí i do sheomra ranga leas aisti?

Buíochas